ПАТРИМОНИУМ.МК
Списание за културното наследство
- споменици, реставрација, музеи -
Година 10, број 15 / 2017

PATRIMONIUM.MK
Periodical for Cultural Heritage
- Monuments, Restoration, Museums -
Year 10, N° 15 / 2017

Уредник
Дарко Николовски

Редакциски одбор:
Елизабета Димитрова
Иван К. Заров
Марула Николовска
Мирјана М. Машниќ
Роберт Петковски
Елизабета Касапова

Editor
Darko Nikolovski

Editorial board:
Elizabeta Dimitrova
Ivan K. Zarov
Marula Nikolovska
Mirjana M. Mašnić
Robert Petkovski
Elizabeta Kasapova

International Editorial board:
Smiljka Gabelić (Belgrade)
Ioannis Sisiou (Kastoria)
Ivanka Gergova (Sofia)
Marina-Ileana Sabados (Bucharest)
Mihail Butirski (Moscow)
Jancarkova Julie (Prague)

Издавањето на ова списание го помогна
Министерството за култура на Р. Македонија

The publishing was supported by
The Ministry of Culture of the Republic of Macedonia

ПАТРИМОНИУМ.МК

Списание за културното наследство
- споменици, реставрација, музеи -
Година 10, број 15 / 2017

PATRIMONIUM.MK

Periodical for Cultural Heritage
- Monuments, Restoration, Museums -
Year 10, N° 15 / 2017

КАЛАМУС CALAMUS

Скопје 2017 Skopje 2017

СОДРЖИНА / CONTENTS

БИОГРАФИЈА НА *СИМОНИДА МИЉКОВИЌ*
[7]

BIBLIOGRAPHY OF *SIMONIDA MILJKOVIĆ*
[10]

Гоце НАУМОВ, Александар МИТКОСКИ, Александар МУРГОСКИ и Ѓоре МИЛЕВСКИ
РЕКОГНОСЦИРАЊЕ НА ПРЕДИСТОРИСКИ ЛОКАЛИТЕТИ ВО СЕВЕРНА ПЕЛАГОНИЈА
[11]

Goce NAUMOV, Aleksandar MITKOVSKI, Aleksandar MURGOSKI and Gjore MILEVSKI
ARCHEOLOGICAL SURVEY ON THE PREHISTORIC SITES AT NORTH PELAGONIA
[36]

Бобан ХУСЕНОВСКИ
ПРИВРЗОКОТ -“ЛИРА” ОД НЕКРОПОЛАТА МИЛЦИ
[37]

Boban HUSENOVSKI
THE PENDANT -“LYRE” FROM THE NECROPOLIS MILCI
[54]

Викторија СОКОЛОВСКА
ЕТАПИ ВО ИСТОРИСКИОТ РАЗВИТОК НА ГРАДОТ ДОБЕРОС
[55]

Viktorija SOKOLOVSKA
STAGES IN THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE TOWN OF DOBEROS
[72]

Damjan DONEV, Dejan GORGIEVSKI, Ine JACOBS, Dragana MLADENOVIĆ, Ben RUSSELL and Kristian STRUTT
KOSTOPERSKA KARPA: NEW RESULTS FROM AN INTEGRATED INTENSIVE FIELD AND REMOTE SENSING SURVEY
[73]

Дамјан Донев, Дејан Георгиевски, Ine Jacobs, Драгана Младеновић, Ben Russell и Kristian Strutt
КОСТОПЕРСКА КАРПА: НОВИ РЕЗУЛТАТИ ОД КОМБИНИРАНИ РЕКОГНОСЦИРАЊА И ГЕОФИЗИЧКИ ИСТРАЖУВАЊА
[90]

Зоран ГЕОРГИЕВ
РАНОАНТИЧКИ СТОПАНСКИ КОМПЛЕКС КАЈ КАЛЕ - ОТОВИЦА
[91]

Zoran GEORGIEV
AN EARLY ANTIQUITY ECONOMIC EDIFICE ON THE FORTRESS-OTOVICA
[132]

Stevche TODOROVSKI
RING- SEAL FROM KALE-SKOPJE
[133]

Стевче ТОДОРОВСКИ
ДВА ТЕГА ОД БУКРИ
[136]

Svetla PETROVA
THE ROMAN ARCHITECTONIC DECORATION REUSED IN THE EARLY CHRISTIAN BUILDINGS OF PARTHICOPOLIS
[137]

Светла ПЕТРОВА
РИМСКИТЕ АРХИТЕКТОНСКИ УКРАСИ ПРЕУПОТРЕБЕНИ ВО РАНОХРИСТИЈАНСКИТЕ ГРАДБИ НА ПАРТИКОПОЛИС
[176]

Роберт ПЕТКОВСКИ
РАНО АНТИЧКИТЕ АРМИИ ПРЕТСТАВЕНИ ПРЕКУ ОРУЖЈЕТО И ВОЕНАТА ОПРЕМА МОДЕЛИРАНА НА НАДГРОБНИТЕ АНТИЧКИ СПОМЕНИЦИ НА БАЛКАНОТ ОД КРАЈОТ НА 6 В.СТ.Е. ДО 1 В.СТ.Е.
[177]

Robert PETKOVSKI
THE EARLY ANTIQUE ARMIES DEPICTED THROUGH WEAPONS AND MILITARY EQUIPMENT ADORNED ON THE ANTIQUE FUNERAL MONUMENTS FROM THE BALKANS THROUGHOUT THE END OF THE 6th TO THE 1st CENTURIES B.C.
[196]

Лидија КОВАЧЕВА
УПОТРЕБАТА НА АМАЈЛИИТЕ ВО МАГИСКИ И ЛЕКОВИТИ ЦЕЛИ ВО АНТИКАТА СО ОСВРТ НА НИВНОТО ТОЛКУВАЊЕ ДЕНЕС ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
[197]

Lidija KOVAČEVA
THE EXIRCISE OF AMULETS FOR MAGIC AND HEALING PROCESSES THROUGHOUT THE ANTIQ-ITY WITH A REVIEW AND INTERPENTATION AT PRESENT DAY IN REBULIC OF MACEDONIA
[204]

Милан БОШКОСКИ
МАКЕДОНСКАТА ДИПЛОМАТИЈА ЗА ВРЕМЕ НА ВЛАДЕЕЊЕТО НА ЦАРЕВИТЕ ДАВИД (969-986) И САМОИЛ (997-1014)
[205]

Milan BOSKOSKI
MACEDONIAN DIPLOMACY DURING THE RULE OF TSARS DAVID (969-986) AND SAMUEL (997-1014)
[226]

Роберт МИХАЈЛОВСКИ, Орданче ПЕТРОВ
НОВИ НАОДИ ОД ТВРДИНАТА ПРОСЕК, ДЕМИР КАПИЈА: ПЕЧАТОТ НА ГЕОРГИ ИНЕОТ, СЕВАСТ И ПАРАКИМОМЕН, 1198 ГОДИНА
[227]

Robert MIHAJLOVSKI, Ordanche PETROV
NEW EVIDENCE FROM THE FORTRESS OF PROSAKOS, DEMIR KAPIJA: THE SEAL OF GEORGE OINAIOTES, SEBASTOS AND PARAKOIMOMENOS
[232]

Ана ЈОРДАНОВА-ДУБРОВСКА ПРСТЕНИ СО ЖИВОТИНСКИ ПРЕТСТАВИ ОД АРХЕОЛОШКИОТ ЛОКАЛИТЕТ „ЦРКВИШТЕ“ ВО СЕЛО МОРОДВИС **[233]**	*Ana JORDANOVA - DUBROVSKA* RINGS WITH ANIMAL IMAGES FROM THE ARCHEOLOGICAL SITE “ CRKVIŠTE ” IN THE VILLAGE MORODVIS **242]**
Марко МИЉАНОВИЋ, Небојша С.ГАЏИЋ КАМЕНА ПЛАСТИКА ИЗ ЈАЊЕВА **[243]**	*Marko MILJANOVIĆ, Nebojša S.GADŽIĆ* STONE PLASTIC FROM JANJEVO **[246]**
Ana POPOVA THE ASSIMILATION OF STEFAN DUŠAN WITH CONSTANTINE THE GREAT AND ARCHANGEL MICHAEL IN THE CHURCH OF ST. GEORGE AT POLOŠKO **[247]**	*Ана ПОПОВА* ПОИСТОВЕТУВАЊЕТО НА СТЕФАН ДУШАН СО КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ И СО АРХАНГЕЛ МИХАИЛ ВО ЦРКВАТА СВЕТИ ЃОРЃИ ВО ПОЛОШКО **[258]**
Дарко НИКОЛОВСКИ ПРИЛОГ КОН ПРОУЧУВАЊАТА НА ПОСТВИЗАНТИСКАТА УМЕТНОСТ ВО ОПШТИНА ЧАШКА, ВЕЛЕШКО **[259]**	*Dарко NIKOLOVSKI* CONTRIBUTION TO THE RESEARCH OF THE POST-BYZANTINE ART IN THE COMMUNITY OF ČAŠKA, NEAR VELES **[286]**
Filipova SNEŽANA IMAGES OF CITIES IN THE MACEDONIAN COLLECTION OF ICON PAINTINGS **[287]**	*Снежана ФИЛИПОВА* IMAGES OF CITIES IN THE MACEDONIAN COLLECTION OF ICON PAINTINGS **[302]**
Јасмина С. ЋИРИЋ НА ТРАГУ ИЗГУБЉЕНОГ ЗНАЧЕЊА ПОЗНОВИЗАНТИЈСКИХ ПОРТАЛА (II) **[303]**	Jasmina S. ĆIRIĆ ON THE TRAIL OF BLURRED MEANING OF THE LATE BYZANTINE PORTALS **[316]**
Елена ГЕНОВА СЕДЕМТЕ СВОЙСТВА НА БОГОРОДИЦА / ДЕЯНИЯ НА МИЛОСЪРДИЕТО **[317]**	*Елена ГЕНОВА* СЕДУМТЕ СВОЈСТВА НА БОГОРОДИЦА/ДЕЛА НА МИЛОСРДИЕТО **[332]**
Снешка ЛАКАЛИСКА ЕРУСАЛИМСКА ИКОНА – ГЕТСИМАНСКА ПЛАШТАНИЦА, 1879 ГОДИНА, ГАЛЕРИЈА НА ИКОНИ, СОБОРЕН ХРАМ „СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЈ“, ТЕТОВО **[333]**	*Snežka LAKALISKA* JERUSALEM ICON – GETHSEMANE SHROUD, 1879, GALLERY OF ICONS, CATHEDRAL CHURCH “ST. CYRIL AND METHODIUS”, TETOVO **[340]**
Петар НАМИЧЕВ, Екатерина НАМИЧЕВА КАРАКТЕРИСТИКИ НА ТРАДИЦИОНАЛНАТА ГРАДСКА КУЌА ОД 19 ВЕК: БЕГОВА КУЌА ВО КУМАНОВО **[341]**	*Petar NAMIČEV, Ekaterina NAMIČEVA* CHARACTERISTICS OF THE TRADITIONAL TOWN HOUSE IN THE 19th CENTURY: THE BEY HOUSE IN KUMANOVO **[352]**
Небојша С. ГАЏИЋ ТРАДИЦИОНАЛНА АРХИТЕКТУРА НА ШАР ПЛАНИНИ - ПРИВРЕДНИ И ЕКОНОМСКИ ОБЈЕКТИ **[353]**	*Nebojša GADŽIĆ* TRADITIONAL ARCHITECTURE IN ŠAR PLANINA - COMMERCIAL AND ECONOMIC FACILITIES **[366]**
Јулија ТРИЧКОВСКА ПРЕДИЗВИЦИ ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРЕДЕЛ **[367]**	*Julija TRICHKOVSKA* CHALLENGES IN THE IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN CONVENTION ON LANDSCAPE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA **[380]**
Elena STOJANOVA KANZUROVA ARCHAEOLOGICAL OPEN - AIR MUSEUMS, NEOLITHIC VILLAGE AT TUMBA, MADZARI, SKOPJE **[381]**	*Елена СТОЈАНОВА КАНЗУРОВА* АРХЕОЛОШКИ МУЗЕИ ПОД ОТВОРЕНО НЕБО, НЕОЛИТСКОТО СЕЛО ВО ТУМБА, МАЏАРИ, СКОПЈЕ **[390]**

Овој број на списанието

Патримониум.мк

Во чест на

СИМОНИДА МИЉКОВИЌ

(1963-2016)

Колешката м-р СИМОНИДА МИЉКОВИЌ е родена на 09.09. 1963 година во Неготин Крајина. Факултет завршува на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје на групата за историја на уметноста со археологија со што се стекнува со звањето Дипломиран историчар на уметност со археологија. Од 1990 година е вработена во НУ Музеј на Македонија – Скопје на работното место музејски водич – едукатор, за во 2011 год да се стекна со звањето виш кустос.

На истиот Универзитет на студиската програма Менаџмент на човечки ресурси во општествени дејности, во модулот Менаџмент во културата и во невладиниот сектор во 2012 година го одбрани завршниот труд под наслов „Стратешко планирање и концепции на менаџирање на едукативна дејност во музеите во Република Македонија" со што се стекнува со стручен /научен назив/ Магистер на науки од

областа на менаџментот на човечките ресурси во културата и невладините организации.

Готова за одбрана беше и нејзината докторска дисертација под наслов Модели на музејска едукација и можности за унапредување на образовната дејност во музеите, која требаше да биде одбранета на Универзитетот Св. Кирил и Методиј – Скопје, Филозофски факултет, докторски студии по педагогија.

Нејзииот ангажман од областа на музејската едукацијата на кој што впрочем го посвети и целиот свој живот започнува уште од почетокот на нејзиното зачекорување во областа на музеологијата. Потврда за тоа се мноштвото проекти осмислени до перфекција, впрочем како што беше и таа самата, који резултираа со бројни признанија како дома така и во странство. Како домашните така и меѓународните проекти беа оплеменети со нејзиното чувство за реалност и непосредност која извираше од неа секако поддржани од активното познавање на англискиот, италијанскиот и српскиот јазик.

Како резултат на нејзината истрајност и сесрдна поддршка на колегите од одделението за едукација во 2014 година беше свечено отворен Центарот за едукација во состав на Музејот на Македонија, центар кој е значаен чинител за реализирање на задачите на музејската едукација , претставувајки интегрален дел од вкупните задачи на музејската дејност.

Претседател е на меѓународното здружение Македонски национален комитет ИКОМ од 2012 год. па се до 2016 г.

Како позначајни проекти чиј автор е колешката Миљковиќ, а се секако од едукативната програма на Музејот на Македонија, проекти наменети за повеќе целни групи пред се за најмладите, за децата на кои со неизмерна топлина и блискост им го приближуваше културно историјското минатона Македонија, притоа секако незаборавајки ги и повозрасните. Тоа се :

- И јас знам што е тоа археологија;
- Каменко;
- Приказната на светилката;
- Патување во минатото;
- Програма за учениците од средни училишта реализирана во рамките на Владината акција Младите-за здрава животна средина, по програма на Министерството за образование и наука, на тема Климатски промени.
- Детски играчки и лицитарски срца;
- Човекот во минатото
- Поврзаноста на културното наследство со водата-Вклучување на ромското малцинство во едукативните активности на музејот;
- Зборот запишан на камен

Вредни се да се споменат и следните активности, реализирани како дома така и во странство во авторство на колешката Симонида:

- изложбата Археолошко- тактилна изложба, наменета на лица со оштетен вид во 1998 год.;

- автор е на програмата за одбележување на Меѓународниот ден на музеите 18 мај -2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 год.;

- автор е на програмата за документарниот филм за уметноста, културата и религијата во Македонија, на италијанската телевизија РАИ ДУЕ ТЕРЗО МИЛЛННИО и учесник е во снимањето на истата 12-20 јуни 2000 год. ;

- автор е на ЦД-презентацијата Едукативна програма на Музејот на Македонија, 2006 год.;

- автор и координатор на музејско-едукативната наградна игра Птица 2006 ; Круг 2007; Асоцијација 2008; Накит 2009 и Мозаик 2010 год.

- комесар е на изложбата Во допир со антиката од Тактилната галерија од музејот Лувр, 2006 год.,

- автор на Детски музејски клуб

- стручен консултант во едукативните проекти на другите музеи во Македонија;

- стручен консултант во подготовката на предлог платформа за Министерска конференција „ Национални музеи на југоисточна Европа – статус, менаџмент и партнерство“

Од меѓународните проекти би ги издвоиле:

- Работилница "Children enjoying museums" во организација на CHWB- Cultural, Heritage without borders 2005 год. Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Saraevo;

- 2006, Summer Institute for Museum Professionals 3-30 јуни, New York University, United States во организација на Getty Fondation;

- интернационална конференција на ICOM CECA, презентација на проектот Вклучувањето на ромското малцинство во едукативните активности на музејот, Рим, Италија, октомври 2006;

- регионалната конференција Стање културне и природне баштине у региону Балкана, во организација на Дијана центар при Народниот музеј од Белград. Постер-презентација Осврт кон развојот на едукативната програма во Музејот на Македонија, Кладово, Србија, октомври 2006;

- учесник во The Visitors program of the Federal Republic of Germany ART FORUM BERLIN Txe, Септември 2009;

- раководител на работилница Programme Hidden Workshop voices vo organizacija na CHWB-Cultural,Heritage without borders од Шведска и Музејот на Македонија

- работилница: 1+1: Љубов и Живот. во организација на CHWB-Cultural,Heritage without borders и Историскиот музеј Шкодра, септември, 2010

- работилница 1+1: Life and Love, Communication, marketing & joint working, CHWB-Cultural,Heritage without borders, Котор, февруари,2011

- Конференција"HandsOn!International" Тема: Идентитет, културни разлики и наследството, Улогата на Детските музеи во времето на промени,, со презентација,, Никогаш не е рано да се влезе во светот на културното наследство, Љубљана, Словенија октомври, 2011;

- Конференција Право на децата на култура и школски саем на култура Пазар на идеи, Амбасада на Шведска во Белград и Културен центар на Белград, Србија декември, 2011;

- Практична работилница и состанок за Патувачката изложба 1+1 Живот и Љубов, CHWB-Cultural, Heritage without borders, Сараево, Босна и Херцеговина јануари, 2012

Исто така Член е на редакција за Museologica Macedonica 11-12(ЦД), во издание на МНК ИКОМ, Скопје 2012;

Од издадените трудови би ги издвоиле:

- Заштита од кражби на музејските експонати во постојаните музејски поставки, Мусеологица Мацедоница, 3-4, Скопје, 2000.
- Од едукативната програма на Музејот на Македонија, Археолошко-тактилна изложба, Вулкан бр.13, Скопје, јуни 2003 год.
- Пројекат урбана култура и керамика кроз векове (Mladi uce, istrazuju i ucestvuju u zastiti kulturnog naslezda), Диана, бр.9, Народни музеј Београд, 2003/2004.
- Едукативна функција музеја, Диана, бр.10, Народни музеј Београд, 2004/2005.
- Пријателите на музеите-примери од едукативната програма на Музејот на Македонија, Мусеологица Мацедоница, 9-10, Скопје, 2006.
- Urban Culture and Ceramics through centuries, Partnering in Museum Education-Enhancing the Adventure, ICOM/CECA Annual International Conference 2005, Banska Stiavnica/ Bratislava,
- Connection between the cultural heritage and the water, The Romanian Journal of Museums, Bucuresti, 1/2009.

Од она што во нејзината биографија Симонида го нарекува Преклопници се следните реализирани проекти:

- Центар за музејска едукација, 2001 год.
- Одиме во музеј ... А Вие! , 2002 год.
- Едукативна програма 2004-2005 год.
- Вклучување на ромското малцинство во едукативните активности на музеите.

Автор е на Билтенот:

- Вклучување на ромското малцинство во едукативните активности на музеите.

Како и на Каталогот:

- Во Допир со антиката , тактилна изложба, Лувр во Музејот на Македонија, Скопје, 21 септември -17 декември 2006.

Ова е само мал дел од она што Симонида го реализираше во рамките на својот работен век. Веруваме дека колешката Симонида Миљковиќ имаше уште многу што да оствари и да направи за музеолгијата, музејската едукација во Македонија и надвор од неа, но нејзиното дело и искуство ќе останат да живеат преку програмата за едукација која Музејот на Македонија ќе ја продолжи и понатаму.